საქართველოს სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის თავისებურებები ტურიზმის განვითარებაში

ია გელაშვილი *- ეკონომიკის დოქტორი,*
სამცხე-ჯავახეთის სახ.უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

ტურიზმს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების კუთხით, რომელიც ქმნის სამუშაოსა და სიმდიდრის შესაძლებლობას. სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი გეოგრაფიული მდებარეობის, ბუნებრივი, ისტორიული და კულტურული რესურსების გამო საქართველოს ეძლევა შანსი აქტიურად ჩაერთოს მსოფლიო ინტეგრაციულ პროცესებში, ამიტომ სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება უმნიშვნელოვანესი პირობაა ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური განვითარებისათვის. საქართველომ აქცენტი უნდა გააკეთოს ტურიზმის მდგრად განვითარებაზე, რათა მოახდინოს თავისი ადგილისა და ფუნქციის დაკავება მსოფლიო გლობალიზაციაში. ამ მიმართულებით სახელმწიფოს მხრიდან დახმარებას დიდი როლი ენიჭება.

Summary

Charactenistics of the transport infrastructure for tourism development

Tourism has an important role in country's development, mainly it makes possibilities in working. Georgia has a chanse participate in the world's international process, that's why to improve the transport infrastructure , is the most important condition for country's economical and the social development.

Georgia has to make an accent about a tourism, to detain in global of the world. To this direction, from the state has a big helping.

* * * * *

დღეისათვის ყველასათვის ცნობილია, რომ ტურიზმს განსაკუთრებული და აუცილებელი მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის განვითარების კუთხით, და არა მარტო შიგნით, არამედ იგი ხელს უწყობს მსოფლიოს ხალხთა მშვიდობიან თანაარსებობას, სოციალურ-ეკონომიკურ თანამშრომლობას, კეთილმეზობლური პოლიტიკის განმტკიცებას და სხვ.

საქართველოს ხომ თავისი ბუნებრივი, ისტორიული, კულტურული რესურსებითა და გეოპოლიტიკური მდებარეობით განსაკუთრებული შესაძლებლობები გააჩნია ტურიზმის განვითარებისთვის. მსოფლიოს განვითარებად ქვეყნებში ტურიზმის მნიშვნელობა და პოტენციალი მეტად დომინანტურია, ვიდრე მაღალ განვითარებულ ქვეყნებში. სადაც ახალი სამუშაოების უმეტესობა ტურიზმის ინდუსტრიაში იქმნება. ტურიზმი იწვევს ეკონომიკური აქტიურობის დივერსიფიკაციას და იძლევა შესაძლებლობას შეიქმნას სამუშაო და სიმდიდრე. საერთაშორისო ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლებით ლიდერობენ შეერთებული შტატები, ესპანეთი, საფრანგეთი, იტალია ა.შ.

ტრანსპორტი წამყვანი ფაქტორია ტურიზმის განვითარებაში. დიდია სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის როლი მოსახლეობის სოციალური პრობლემების, საქმიანი, კულტურული და ტურისტული ღონისძიებების განხორციელებაში. ის ხელს უწყობს კულტურათა გაცვლას, როდორც ქვეყნის შიგნით ისე მის საზღვრებს გარეთაც. ტრანსპორტი უზრუნველყოფს როგორც საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების განვითარებას, აგრეთვე ქვეყნებს შორის ურთიერთ სასარგებლო გაცვლების წარმოებას.

ისტორიულად ნებისმიერი ქვეყნის სატრანსპორტო-ტექნიკურ ბაზას აყალიბებს მისი გეოგრაფიული მდებარეობა, ბუნებრივი პოტენციალი და აგრეთვე კლიმატის და ლანდშაფტის თავისებურებები. ტურიზმის განვითარებასთან ერთად სატრანსპორტო გზები მუდმივად ვითარდება მოთხოვნილებათა შესაბამისად, რაც დადებითად აისახება სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე. სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი გეოგრაფიული მდებარეობის გამო, საქართველოს ეძლევა შანსი აქტიურად ჩაერთოს მსოფლიო ინტეგრაციულ პროცესებში, ამიტომ სატარნსპორტო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება უმნიშვნელოვანესი პირობაა ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური განვითარებისთვის. თანამედროვე მსოფლიო გლობალიზაციისა და ეკონომიკური კარგახსნილობის პირობებში, ჩვენი სატრანზიტო პოტენციალის სრულად ათვისება საქართველოს უმნიშვნელოვანეს პოლიტიკურ-ეკონომიკურ სარგებელს მოუტანს. სატრანსპორტო მომსახურება მომსახურების ერთერთი მთავარი სახეა ტურიზმის განვითარებაში და მასზე მოდის ტურის ფასის ძირითადი წილი, იგი დამოკიდებულია ტურის ხანგრძლივობასა და სატრანსპორტო საშუალების სახეზე.

მოგზაურობის დროს ტურისტებისათვის გამოიყენება ტრანსპორტის სხვადასხვა სახეობები, მთავარი წილი კი საავიაციო ტრანსპორტზე მოდის, რადგან ტურისტები ხშირ შემთხვევაში უპირატესობას სწორედ საავიაციო ტრანსპორტს ანიჭებენ. სტატისტიკურად საავიაციო ტრანსპორტის ზრდის ტემპი ბევრად მაღალია ავტო ტრანსპორტთან შედარებით. საქართველოს სატრანსპორტოს პოტენციალის ათ-

ვისება, რეალიზაცია, განვითარება აქტიურად მე-20 საუკუნის 90-იანი წლებიდან დაიწყო, რაშიც გადამწყვეტ როლს საქარტთველოს რკინიგზა ასრულებს. რკინიგზა ერთ-ერთი მოსახერხებელი საშუალებაა ნებისმიერი კატეგორიის ტურისტთა გადასაყვანად. (ინდივიდუალური, დიდი და მცირე ტურისტული ჯგუფები).

წყლის ტრანსპორტი, სამდინარო თუ საზღვაო თავისთავად გულისხმობს ტურისტული კრუიზების აქტიურ მომსახურებას. საზღვაო მოგზაურობები მოიცავს ტურისტულ მოგზაურობას მდინარეებზე,ზღვებსა და ოკეანეებში სპეციალური საზღვაო ხომალდით, რომლებიც მარშუტის განმავლობაში წინასწარ განსაზღვრულ პორტებში ჩერდება. კრუიზები, ტურისტული ბაზრის ერთ-ერთი ყველაზე დინამიურად განვითარებული სექტორია. ტრანსპორტის ამ სახეობას აქვს როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი მხარეები. დადებთად შეიძლება ჩაითვალოს კომფორტის მაღალი დონე, გადაზიდვების დიდი მოცულობა, სრულყოფილი დასვენება, ტურიზმის სხავადსხვა სახეობების რეალიზაცია (შემეცნებითი, ბიზნეს-ტურიზმი, სასწავლო, შოპინგური და სხვ.). უარყოფით მხარედ მიიჩნევა დაბალი სიჩქარე, მაღალი ტარიფები, ის ფაქტორი რომ ადამიანთა დიდი ნაწილს აწუხებს ზღვის ავადმყოფობა და მათ უბრეალოდ არ შეუძლიათ საზღვაო ტრანსპორტით მგზავრობა.

საავტომობილოო ტრანსპორტი საყოველთაო მომსახურების ტრანსპორტია, რადგან გამოიყენება, როგორც ქვეყნის შიდა ტურებისათვის, ისე ქვეყნის გარეთ სამოგზაუროდ, დაწყებული ავტობუსებით, დამთავრებული მცირე ლიტრაჟიანი ავტომობილებით.

გლობალიზაციის პირობებში საქართველომ აუცილებლად უნდა გამოიყენოს თავისი შესაძლებლობები-ბუნებრივი და შრომითი რესურსების, ინტელექტუალური პოტენციალის, გეოპოლიტიკური და გეო ეკონომიკური უპირატესობების კუთხით, რათა მოახდინოს საკუთარი ადგილისა და ფუნქციის დამკვიდრება მსიფლიო გლობალიზაციაში. თუმცა ისიც უნდა ავღნიშნოთ, რომ ამ მხრივ ქვეყანაში არსებული შესაძლებლობები სრულყოფილად არ არის გამოყენებული.

საქართველოს ტურისტულ უნდუსტრიაში დიდი მნიშვნელობა აქვს ტრანსნაციონალური კორპორაციების მოზიდვას, რომელთა გავლენა ქვეყნის ეკონომიკაზე ძალზედ დიდია. ისინი აკონტროლებენ ტურიზმის ბაზარს და ხელს უწყობენ მიმღებ ქვეყანაში ტურისტული ინდუსტრიის განვითათარებას. ქვეყნის მთავრობა იძულებულია გამოყოს დამატებითი თანხები ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის. ასეთი კორპორაციების მოთხოვნით ხდება ახალი აეროპორტების აშენება, სატრანსპორტო სისტემის ცვლილებები და სხვ. რასაც დადებითი შედეგები მოაქვს ქვეყნისთვის. მისასალმებელია, რომ საქართველო ეკონომიკის განვითარების გზას ხედავს უცხოელი ინვესტორების მოზიდვაში, რომელთა ხელშეწყობითაც შექმნილია სხვადასხვა ტიპის სასტუმროთა ჯაჭვი, რომლებიც თავის თავში მოიცავენ რესტორნებსა და სავაჭრო ცენრებს, საკონფერენციო დარბაზებს, მათ შეუძლიათ ბაზრის მოთხოვნის სრული დაკმაყოფილება. ტრანსნაციონალური კორპორაციების შემოსვლა და ინვესტირება ყოველთვის წინ გადადგმული ნაბიჯი იქნება ტურიზმის სფეროს გააქტიურებაში. ბუნებრივია, რომ რეგიონის ინფრასტრუქტურა, რომელიც უმჯობესდება ტურიზმის მეშვეობით, სწორედ ადგილობრივი მაცხოვრებლების მიერ გამოიყენება.

აქცენტი ყოველთვის უნდა კეთდებოდეს ტურიზმის მდგრად განვითარებაზე, რაც თავის თავში გულისხმობს ადგილობრივი მოსახლეობის ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესებას, დამთვალიერებელთა სასიამოვნო ყოფის უზრუნვცელყოფას და გარემოს ხარისხის შენარჩუნებას. ყველაფერი ეს კი პირდაპირ გავლენას ახდენს, როგორც ადგილობრივ მოსახლეობაზე, ისე დამთვალიერებლებზე. მდგრადი განვითარება უწყვეტი ცვლილებების პროცესია, რომლის ფარგლებშიც რესურსების ექსპლუატაცია, ინვესტიციების განხორციელება, ტექნოლოგიური პროგრესი და სხვა სიახლეები ხორციელდება მომავლისა და აწმყოს მოთხოვნილებების შესაბამისად. საქართველოში არსებობს ყოველგვარი საფუძველი მდგრადი ტურიზმის განვითარებისათვის: მმდებარეობა, ბუნებრივი რესურსები, ადათ-ჩვევები, ტრადიციები, კულტურული და ხელოვნური ძეგლები, ადამიანური რესურსები. მდგრადი ტურიზმის განვითარება ხელს შეუწყობს მთიანი რეგიონების გადარჩენას და მიგრაციის შეჩერებას.

ქართული ტურიზმის ინდუსტრიაში მნიშვნელოვანია გაუმჯობესდეს ხარისხი, მომხმარებელს შევთავაზოთ ექსკლუზიური ტურისტული პროდუქტი, გაიზარდოს ფასები და მოვიზიდოთ უფრო მაღალი კლასის განათლებული კლიენტები. საქართვლეოში ტურიზმის მდგრად განვითარებას ხელს უშლის ის, რომ საკანონმდებლო ბაზა არ არის სათანადოდ დახვეწილი, არადა მისი განვითარება და დახვეწა საქართველოს ტურიზმს ბევრად წაადგებოდა. საქართველოს ტურისტული პროდუქტი უნდა აკმაყოფილებდეს საერთაშორისო მოთხოვნებს, რადგან იგი ამაყად იდგეს სხვა ქვეყნების გვერდით თავისი უძველესი ისტორიითა და მასპინძლობის კულტურით, ამასთანავე უნდა შევინარჩუნოთ წონასწორობა ბუნებასთან, ისტორიასთან და კულტურასთან.

ტურისტული ინფრასტრუქტურა ჩვენს ქვეყანაში არასათანადო დონეზეა განვითარებული და ამ მიმართულებით სახელმწიფოს დიდი როლი ენიჭება. ზოგ რეგიონში საერთოდ არ ვითარდება ტურისტული ინფრასტრუქტურა და შესაბამისად, ტურისტებს საჭიროებისამებრ ვერ ემსახურებიან. ტურისტულ კომპანიებს სათანადო ხელშეწყობაც არა აქვთ ტურიზმის დეპარტამენტისგან, არადა ტურისტული კომპანიების როლი არის მეტად მნიშვნელოვანი. მათი სწორად მუშაობის შედეგია ის, რომ იზრდება

კომპანიების შემოსავლ;ებიც და ბიზნესიც უფრო წარმატებული ხდება. ხელისუფლების მხარდაჭერით მნიშვნელოვნად უნდა განვითარდეს სასტუმრო ინფრასტრუქტურა. უცხოელების მოსაზიდად ნორმალურ ფასებთან ერთად საჭიროა შეაბამისი გარემოს შექმნა. აღსანიშნავია და მეტად მნიშვნელოვანია სამუშაოთა განხორციელება მოგზაურობის გაადვილებისა და სავიზო სისტემის გამარტივების კუთხითაც. საქართველოს აქვს უვიზო მიმოსვლა დაახლოებით 87 ქვეყანასთან , რომელთა მოქალაქეებსაც საქართველოში შემოსვლა მხოლოდ პირადობის დამადასტურებელი მოწმობით შეუძლიათ. მოგზაურობის გამარტივებასთან ერთად ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციისთვის მეტად მნიშვნელოვანია აგრეთვე სერვისის ხარისხის ამაღლების საკითხიც. სწორედ ამ მიზნით საქართველოოს მასშტაბით ხორციელდება ინტენსიური ტრენინგები ტურიზმის ინდუსტრიის წარმომადგენლებისთვის. მარკეტინგი უდაოდ თამაშობს მნოშვნელოვან როლს ქვეყნის ცნობადობისა და ვიზიტორთა რაოდენობის ზრდაში. სწორი ბაზრების არჩევა მარკეტინგის ერთერთ ყველაზე მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ბურკაძე თ. - ტურიზმის ადგილი საქართველოს ეკონომიკაში და მისი განვითარების პერსპერქტივა. ჟ. „ეკონომიკა", 7-8. 2004
2. შუბლაძე ვ. - ტურიზმის როლი და მნიშვნელობა განვითარებული ქვეყნების ეკონომიკაში, ჟ. „ეკონომიკა", 9-10. 2004
3. მეტრეველი მ. -ტურიზმი, გამომცემლობა „უნივერსალი", თბ. 2003
4. WWW.nplg.gov.ge
5. www.ambioni.ge
6. www.for.ge
7. www.gnta.ge